

8 Πανελλήνιο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εκπαίδευση & Πολιτισμός
στον 21ο αιώνα

13-14 Μαΐου
2023

Η συνεργατική γραφή ως διδακτική πρακτική
Μπενάκη Σωτηρία, sotiria.benaki@gmail.com

Εννοιολογικός προσδιορισμός

Στη βιβλιογραφία απαντώνται πολλές προσπάθειες ορισμού του όρου «**συνεργατική γραφή (ΣΓ)**» (**Collaborative Writing**). Παραθέτουμε τους ορισμούς τριών βασικών μελετητών της συνεργατικής γραφής:

- «(ΣΓ είναι) *κάθε γραφή που πραγματοποιείται σε συνεργασία με ένα ή περισσότερα πρόσωπα*» (Ede & Lunsford, 1990).
- Η ΣΓ είναι μια διαδικασία συν-συγγραφής ή συν-δημιουργίας ενός κειμένου από δύο ή περισσότερους συγγραφείς (Storch, 2013).
- Η ΣΓ είναι μια κοινωνική διαδικασία επαναλαμβανόμενη κατά την οποία μια ομάδα επικεντρώνεται σε έναν κοινό στόχο και διαπραγματεύεται, συντονίζει και επικοινωνεί κατά τη δημιουργία ενός κοινού εγγράφου (Lowry et al., 2004: 72-74).

Οι ορισμοί συγκλίνουν στα εξής:

- Η ΣΓ είναι μια συλλογική γνωστική διαδικασία κατά την οποία τα μέλη της ομάδας αλληλεπιδρούν.
- Πρόκειται για διαδικασία σύνθετη και δυναμική, μη γραμμική και αμφίδρομη.
- Η ΣΓ βασίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες, την ομάδα, τη συγγραφή και τον στόχο (Rbuiaee, et al., 2015).
- Χαρακτηριστικά που διακρίνουν τη ΣΓ από άλλα μη συνεργατικά είδη γραφής: 1) η ουσιαστική αλληλεπίδραση σε όλα τα στάδια της διαδικασίας γραφής, 2) η κοινή ευθύνη και οι από κοινού αποφάσεις για το παραγόμενο κείμενο και 3) η παραγωγή ενός μόνο γραπτού εγγράφου (Storch 2013: 2).

Ιστορική αναφορά

Η ΣΓ ως διδακτική πρακτική χρησιμοποιήθηκε στη διδασκαλία της γλώσσας σε διαφορετικά περιβάλλοντα και στη σχολική τάξη.

- Οι πρώτες προσπάθειες ΣΓ παρουσιάστηκαν στις αρχές της δεκαετίας του '70.
- Οι ερευνητές άρχισαν να μελετούν τη διαδικασία της ΣΓ στα τέλη της δεκαετίας του '80 (Noel & Robert, 2004).
- Οι πρώτες έρευνες αναφέρονται σε ζεύγη που αλληλεπιδρούν πρόσωπο με πρόσωπο (Storch, 2019).

- Με την ανάπτυξη των Νέων Τεχνολογιών και την αξιοποίηση στη διδασκαλία των ψηφιακών περιβαλλόντων Web 2.0 (wikis, έγγραφα Google κ.α) η ΣΓ αναπτύχθηκε περισσότερο. Τα νέα εργαλεία επιτρέπουν τη ΣΓ, σύγχρονη ή ασύγχρονη, σε αυθεντικές επικοινωνιακές περιστάσεις, από οποιοδήποτε τόπο.

Στρατηγικές ΣΓ (1)

- Στη βιβλιογραφία περιγράφονται ποικίλα πρότυπα συνεργασίας και έχουν διατυπωθεί διάφορες ταξινομίες (Ede & Lunsford, 1990· Posner & Baecker, 1992· Ritchie & Rigano, 2007).
- Σύμφωνα με τους Lowry et al. (2004:61) υπάρχουν 5 στρατηγικές για τη ΣΓ:
 1. *γραφή από έναν συγγραφέα (single-author writing)*: ένας συγγραφέας ως εκπρόσωπος της ομάδας,
 2. *διαδοχική γραφή (sequential writing)*: ο πρώτος συγγραφέας παραδίδει τη σκυτάλη στον επόμενο,

Στρατηγικές ΣΓ (2)

3. παράλληλη γραφή

α) οριζόντιας διαίρεσης (*parallel writing-horizontal division*): το έγγραφο διαιρείται και κάθε μέλος-συγγραφέας γράφει το δικό του τμήμα,

β) στρωματοποιημένης διαίρεσης (*parallel writing-stratification*): κάθε μέλος της ομάδας αναλαμβάνει διαφορετικό ρόλο (πχ συγγραφέας, εκδότης κ.α.),

4. ελεύθερη συμμετοχική γραφή (*reactive writing*): κάθε μέλος της ομάδας συνεισφέρει ελεύθερα στην παραγωγή-συγγραφή του κειμένου,

Στρατηγικές ΣΓ (3)

5. *μικτός τρόπος (mixed mode)*: κατά τη διαδικασία της συγγραφής ακολουθούνται δύο ή περισσότερες από τις παραπάνω στρατηγικές.

Προστιθέμενη αξία της συνεργατικής γραφής (1)

Η ΣΓ συνιστά μια διδακτική στρατηγική, που, όταν συνδυάζεται με τη διδασκαλία των απαραίτητων γνωστικών στρατηγικών, μπορεί να οδηγήσει σε θετικά μαθησιακά αποτελέσματα (Lowry et al, 2004 ·Σπαντιδάκης, 2011· Storch, 2005).

- Προωθεί τη συνεργατική μάθηση μέσω των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων που προσφέρει.
- Επιτρέπει την ουσιαστική και γόνιμη διαπραγμάτευση του νοήματος σε συνεργασία με ομοτίμους – ομότιμη μάθηση (Fuchs, et al., 1997).
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων ιδεών.
- Συμβάλλει στη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων.

Προστιθέμενη αξία της συνεργατικής γραφής (2)

- Συμβάλλει στη βελτίωση του παραγόμενου γραπτού κειμένου (περιεχόμενο, δομή, ορθογραφία, σύνταξη).
- Επιτρέπει την αντιμετώπιση των ατομικών αδυναμιών από τα μέλη της ομάδας.
- Προωθεί τη δημιουργικότητα.
- Ενισχύει την αυτοπεποίθηση.
- Καλλιεργεί δεξιότητες αυτορρύθμισης.
- Προετοιμάζει για καταστάσεις της πραγματικής ζωής. (Talib & Cheung, 2017).

Πιθανές δυσκολίες κατά την εφαρμογή της ΣΓ (1)

- Άρνηση για συνεργασία
- Περιορισμένη συμμετοχή
- «Συγκρούσεις» στην ομάδα
- Απουσία δέσμευσης στον κοινό στόχο
- Ανησυχία περισσότερο για το έργο παρά για τη δυναμική της ομάδας

Πιθανές δυσκολίες κατά την εφαρμογή της ΣΓ (2)

- Έλλειψη εμπειρίας σε συνεργατικές δραστηριότητες
- Δυσκολίες σε υποδομές, έλλειψη εξοικείωσης με την τεχνολογία, όταν αξιοποιούνται ψηφιακά εργαλεία (Μπιτσάνη-Πέτρου, 2020)
- ❑ Τα εμπόδια μπορούν να αρθούν, όταν ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί τη διαδικασία και παρεμβαίνει όταν και όπου απαιτείται.

Θεωρητική θεμελίωση (1)

- Η συνεργατική γραφή αποτελεί πτυχή της συνεργατικής μάθησης (collaborative learning).
- Σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες η μάθηση μπορεί να βελτιωθεί μέσα από μια κοινωνική διαδικασία.
- Η συνεργατική μάθηση ενθαρρύνει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μαθητών στο πλαίσιο μιας ομάδας και σύμφωνα με τα αποτελέσματα των σχετικών ερευνών οδηγεί σε θετικά αποτελέσματα (Johnson et al., 1986· Slavin, 1991).

Θεωρητική θεμελίωση (2)

- Η ΣΓ συνδέεται με τις κοινωνιο-γνωσιακές και κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες σχετικά με τη μάθηση και τη διδασκαλία της γλώσσας που πηγάζουν από τη θεωρία του Vygotsky για τη μάθηση. Σύμφωνα με αυτήν το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο επηρεάζει στη μάθηση και τη νοητική ανάπτυξη.
- Συνδέεται επίσης με τη θεωρία της κατανεμημένης γνώσης που απορρέει από τον κοινωνικό κονστρουκτιβισμό (Μπιτσάνη-Πέτρου, 2020).
- Σύμφωνα με άλλους συνδέεται με νεο-πιαζετιανή θεωρία της κοινωνικής σύγκρουσης.

Θεωρητική Θεμελίωση (3)

- Η ΣΓ συνδέεται και με τις θεωρίες παραγωγής γραπτού λόγου.
- Ειδικότερα συνδέεται με το διαδικαστικό πρότυπο σύμφωνα με το οποίο η παραγωγή γραπτού λόγου λαμβάνει χώρα σε τρία στάδια: το προσυγγραφικό, το κυρίως συγγραφικό και το μετασυγγραφικό.
- Η παραγωγική διαδικασία δεν είναι γραμμική αλλά χαρακτηρίζεται από παλινδρομήσεις (Μιχάλης, 2020).

Σας ευχαριστούμε!

